

อันดับที่ ๑ ตำบลประมง

โครงการเพาะพันธุ์กุ้งก้ามกราม

ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ความคิดริเริ่มโครงการ

เกษตรกรตำบลห้วยม่วง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง แต่ในปัจจุบันประสบปัญหาขาดแคลนพันธุ์กุ้ง จึงต้องสั่งซื้อจากนอกชุมชน ทำให้มีต้นทุนในการขนส่งที่สูง กลุ่มสมาชิกชุมชน จำนวน ๕๒ ราย ได้มีแนวความคิดในการส่งเสริมให้มีการเพาะพันธุ์กุ้ง เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถหาแหล่งพันธุ์กุ้งลดค่าใช้จ่ายและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้

การดำเนินงานโครงการ

- ชุมชนดำเนินโครงการโดยใช้ ศพก. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ และร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการ ระดมความคิด โดยมีกรรมการกลุ่ม กรรมการชุมชน และสมาชิกชุมชน เข้าร่วม
- วิเคราะห์ปัญหาและโอกาส (SWOT) ใช้พันธุ์กุ้งที่มีใบรับรองคุณภาพ (GAP) โดยชุมชนเป็นผู้ผลิตพันธุ์กุ้งเอง ใช้เทคโนโลยีการผลิตตามหลักวิชาการของกรมประมง
- มีการบริหารเป็นกลุ่มย่อย สร้างกฎระเบียบในการปฏิบัติของกลุ่มกำหนดให้ต้องมีการถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกทุกขั้นตอน กรรมการทำหน้าที่ตรวจเยี่ยมและประเมินในแต่ละขั้นตอน
- ดำเนินการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนของกลุ่ม มีการแปรรูปผลผลิตเพื่อจำหน่าย

- จัดสรรเงินรายได้เพื่อความยั่งยืน ดังนี้
ร้อยละ ๖๐ นำมาลงทุนเพื่อต่อยอดกิจกรรม
ร้อยละ ๑๐ ปันผลให้แก่สมาชิก
ร้อยละ ๑๐ สำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ร้อยละ ๒๐ เป็นเงินสำรองเพื่อกรณีฉุกเฉิน และเพื่อสาธารณประโยชน์

ผลลัพธ์ของโครงการ

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้ จำนวน ๙๒๕,๔๐๐ บาท มาจาก
  - ๑) การจ้างแรงงาน จำนวน ๗๒๕,๔๐๐ บาท
  - ๒) จำหน่ายกุ้ง และพันธุ์กุ้งคุณภาพ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
- จำนวนผู้รับผลประโยชน์ แบ่งเป็น
  - ๑) ทางตรง (ร่วมเป็นแรงงาน) จำนวน ๕๒ ราย
  - ๒) ทางอ้อม จำนวน ๓๐๐ ราย (ผู้ที่ได้รับพันธุ์กุ้งคุณภาพไปขยาย)
- สามารถขยายผลไปยังพื้นที่ข้างเคียง สมาชิกรายอื่น ๆ ได้มีพันธุ์กุ้ง สายพันธุ์คุณภาพไปเลี้ยง

เชิงคุณภาพ

- มีความรักความสามัคคีในชุมชน เกษตรกรมีเวลาพบปะกันจากการมาร่วมทำกิจกรรม
- ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง

จุดเด่นของโครงการ

- มีแผนการผลิตและการบริหารงานของกลุ่มที่ชัดเจน มุ่งให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนเป็นหลัก
- นำภูมิปัญญามาเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต โดยรับซื้อกุ้งฟอยและกุ้งตกขนาดของเกษตรกรในชุมชน เพื่อนำมาแปรรูปเป็น กะปิ และกุ้งแห้ง
- มีร้านค้าชุมชน จำหน่ายอาหารกุ้งราคาถูกแก่สมาชิก เพื่อเป็นการลดต้นทุน
- มีระบบการบริหารจัดการพันธุ์กุ้งให้แก่เกษตรกรในตำบลอย่างเพียงพอและเป็นธรรม
- เกิดประโยชน์ ๒ ทาง คือ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพันธุ์กุ้งของสมาชิกชุมชน ทำให้สมาชิกชุมชนมีกุ้งพันธุ์ดีไว้เลี้ยงเป็นรายได้หลักที่มั่นคง และสามารถลดรายจ่ายจากการซื้อพันธุ์กุ้งราคาแพงภายนอกชุมชนได้

ฉบับที่ ๒ ด้านประมง

โครงการส่งเสริมอาชีพกลุ่มเลี้ยงปูดำในบ่อกระเบื้องเชิงธรรมชาติ ตำบลบางปู อำเภอกระดังงะ จังหวัดปัตตานี

ความคิดริเริ่มโครงการ

เกษตรกรชุมชนบालาดูวอ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง สมาชิกชุมชนมีความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงปูทะเลเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ป่าชายเลนที่มีอยู่โดยรอบบริเวณปากอ่าวใกล้กับชุมชน ซึ่งปูทะเลหรือปูดำเป็นสัตว์น้ำที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ และได้รับความนิยมในการบริโภคสูงมาก แต่พบว่าปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และผู้บริโภค สมาชิกชุมชน จำนวน ๑๓๐ ราย เห็นถึงความสำคัญของอาชีพการเลี้ยงปูดำ จึงมีแนวความคิดที่จะเลี้ยงปูในบ่อกระเบื้องเชิงธรรมชาติ เพราะสามารถจับขายได้ตลอดทั้งปี และยังเป็นการอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่รอบชุมชน โดยการใช้วิธีเลี้ยงแบบผสมผสาน ระหว่าง **“ภูมิปัญญาท้องถิ่น + วิชาการ + การอนุรักษ์”**

การดำเนินงานโครงการ

- เน้นการดำเนินงานโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม สมาชิกครอบครัวให้ความร่วมมือ เนื่องจากมีเรือและเครื่องมือจับปลาเดิมอยู่แล้ว ชุมชนมีส่วนร่วมมาจากความต้องการทางภูมิศาสตร์ ภูมิสังคมอย่างแท้จริง
- ใช้แนวคิดล่อมป่าชายเลนในพื้นที่ ๓ ไร่ โดยไม่ทำลายธรรมชาติ ใช้ระบบการเลี้ยงแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาวิธีการเพาะเลี้ยงปูดำแบบประยุกต์ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
- ใช้เทคโนโลยีประยุกต์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การผสมอาหาร การคัดขนาดปู เป็นต้น
- บริหารงานในรูปแบบกลุ่ม มีการจัดแบ่งเวรสมาชิกกลุ่มในการดูแล ให้อาหาร และเป็นเวรยาม กรรมการต้องเห็นชอบก่อนที่จะจับปูไปขายเป็นรายได้
- มีการวางแผนขยายพื้นที่การเลี้ยงปูดำเพิ่มขึ้น สร้างพื้นที่อนุรักษ์รอบพื้นที่บ่อ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปูดำต่อยอด เป็นกิจกรรมชุมชนปูดำในตะกร้าในกระชังและธนาคารปูดำ
- บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

ผลลัพธ์ของโครงการ

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้ จำนวน ๘๖๘,๕๐๐ บาท มาจาก
  - ๑) การจ้างแรงงาน จำนวน ๔๑๘,๕๐๐ บาท
  - ๒) จำหน่ายปูดำ และพันธุ์ปูดำคุณภาพ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท
- จำนวนผู้รับผลประโยชน์ แบ่งเป็น
  - ๑) ทางตรง (ร่วมเป็นแรงงาน) จำนวน ๑๓๐ ราย
  - ๒) ทางอ้อม จำนวน ๑๐๐ ราย (ประมงพื้นบ้าน ประมงชายฝั่ง)
- สามารถขยายพื้นที่ป่าชายเลนเป็นพื้นที่อนุรักษ์ จำนวน ๓ ไร่

เชิงคุณภาพ

- เกษตรกรร้อยละ ๕๐ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีเงินทุนหมุนเวียนสำหรับรับซื้อลูกปูดำจากสมาชิก
- เกษตรกรนำความรู้ไปขยายการเลี้ยงปูดำในรูปกลุ่มเกษตรกร และรายบุคคล
- เกิดกลุ่มเกษตรกรอนุรักษ์ป่าชายเลน ควบคู่กับการเลี้ยงปูดำในบ่อกระเบื้องในธรรมชาติ

จุดเด่นของโครงการ

- เกิดการอนุรักษ์พันธุ์ปูดำและพันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน และพัฒนาเป็นจุดเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ได้
- เพิ่มจำนวนและขนาดของปูดำได้มากขึ้นและรวดเร็ว
- กลุ่มรับซื้อลูกปูดำจากชาวบ้านมาเลี้ยง โดยกำหนดราคาและขนาดของปูดำอย่างเป็นธรรมและดำเนินการอย่างเป็นระบบ

อันดับที่ ๓ ด้านประมง

โครงการเลี้ยงปลาในกระชัง

ตำบลเมืองคอง อำเภอรามัน จังหวัดศรีสะเกษ

ความคิดริเริ่มโครงการ

เกษตรกรส่วนใหญ่นอกจากมีอาชีพทำนาเป็นหลักแล้ว ยังมีอาชีพประมงเป็นอาชีพเสริม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง ประกอบกับเกษตรกรมีความชำนาญในการทำการประมงอยู่เดิมแล้ว ดังนั้น เพื่อให้สมาชิกชุมชนมีรายได้เสริมจากอาชีพหลัก จึงมีแนวความคิดในการดำเนินโครงการเลี้ยงปลาในกระชัง เพื่อเป็นการสร้างและกระจายรายได้ให้แก่สมาชิกชุมชน โดยกลุ่มมีสมาชิก จำนวน ๓๐ คน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกัน และเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพในท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน และมั่นคงต่อไป

การดำเนินงานโครงการ

● มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการ และแบ่งงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม

● บริหารจัดการเงินรายได้ และเงินทุนหมุนเวียน

ส่วนที่ ๑ สำหรับจัดซื้อพันธุ์ปลาและอาหารปลา

ส่วนที่ ๒ เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการในอนาคต

● ดำเนินการจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลา โดยวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและตลาด เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์โดยการแปรรูป เช่น น้ำพริกปลาลาย ปลาต้ม แหนมปลา ข้าวเกรียบปลา เป็นต้น

● บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ โดยกลุ่มสมาชิกได้รับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีมาพัฒนาการทำประมงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลลัพธ์ของโครงการ

เชิงปริมาณ

- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้ จำนวน ๔๙๖,๖๗๕ บาท มาจาก
  - ๑) การจ้างแรงงาน จำนวน ๔๓๙,๒๐๐ บาท
  - ๒) จำหน่ายปลา และผลิตภัณฑ์แปรรูป จำนวน ๕๗,๔๗๕ บาท
- จำนวนผู้รับผลประโยชน์ ทางตรง จำนวน ๔๕๐ ราย (จากการร่วมเป็นแรงงาน)
- เกิดการรวมกลุ่ม และเชื่อมโยงเครือข่ายของชาวประมงพื้นบ้านในชุมชน และเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการประมงระหว่างชุมชน มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

เชิงคุณภาพ

- เกษตรกรร้อยละ ๙๐ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีเงินทุนหมุนเวียน
- มีความรักความสามัคคีในชุมชน เกษตรกรมีเวลาพบปะกันจากการมาร่วมทำกิจกรรม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง

จุดเด่นของโครงการ

- เกษตรกรมีวิถีชีวิตอยู่กับแม่น้ำ จึงใช้ประสบการณ์และภูมิปัญญาที่มีร่วมกับเทคโนโลยี และองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด นำมาผสมผสานได้อย่างลงตัว ส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินโครงการเกิดผลสัมฤทธิ์ และความยั่งยืน

